

EL LLENGUATGE

Gent d'upa

Un mot considerat, en principi, inacceptable o, si més no, suspecte de poc genuí, de degut a una influència estranya, pot aparèixer en qualsevol text: en el més descurat de tots, en què les errades ortogràfiques es combinen amb les gramaticals i en què els barbarismes fan causa en comú amb les falles sintàctiques, tot plegat ben amanit amb una bona dosi de les anomenades faltes d'impremta (que en realitat són tipogràfiques), i en el text més rigorós i irreprouxable, més ben revisat i corregit. Però la diferència és que en el primer ja ni ens hi fixem, perquè ja no ve d'una: si certs editors han proclamat l'anarquia lingüística i han decidit que no val la pena d'entretenir-se a fer revisar ni originals ni proves i els seus autors, malgrat que siguin conscients de les pròpies limitacions, s'hi resignen dòcilment, no hi podem fer res; en canvi, en el segon cas, el mot suspecte ens crida l'atenció i ens desvetlla l'interès, i ens aturem a preguntar-nos si és que el responsable del text ha decidit de donar-lo per bo o bé si és que ha escapat a la seva atenció (cosa que pot passar a tothom). En suma, que sense la més mínima temptació de fer-ne objecte de retret, ens dediquem a analitzar l'acceptabilitat del mot en qüestió i, si de cas, a considerar quines formes el podrien substituir adequadament.

Això darrer és el que ens ha esdevingut suara amb el mot «encopetat» que trobem en un text escrit i revisat amb tota cura.

En català diem, certament, *barret de copa* (o *de mitja copa*) i *barret de copa alta* (*ocopalta*), però no sembla pas que del substantiu *copa*, usat en aquestes designacions de determinats capells, hàgim tret cap adjectiu derivat que serveixi per a qualificar la gent que presumeix d'una elevada posició social. Efectivament, el mot «encopetat» no figura als nostres diccionaris i el recullen, en canvi, tots els vocabularis de barbarismes, els quals proposen, com a formes substitutives, *presumit*, *encimbellat*, *enlairat*, *tibat*. I els diccionaris bilingües, com a traducció del mot castellà «encopetado», d'on prové, sens dubte, la forma que comentem, proposen especialment d'altres solucions segurament més encertades com *enfaristolat*, *refistolat* o *entonat*, per als casos individuals o circumstancials, i, cosa que obliden els vocabularis de barbarismes, *d'upa*, *d'alt rang*, etc., que tenen un valor més general, determinant certa classe social.

Albert Jané